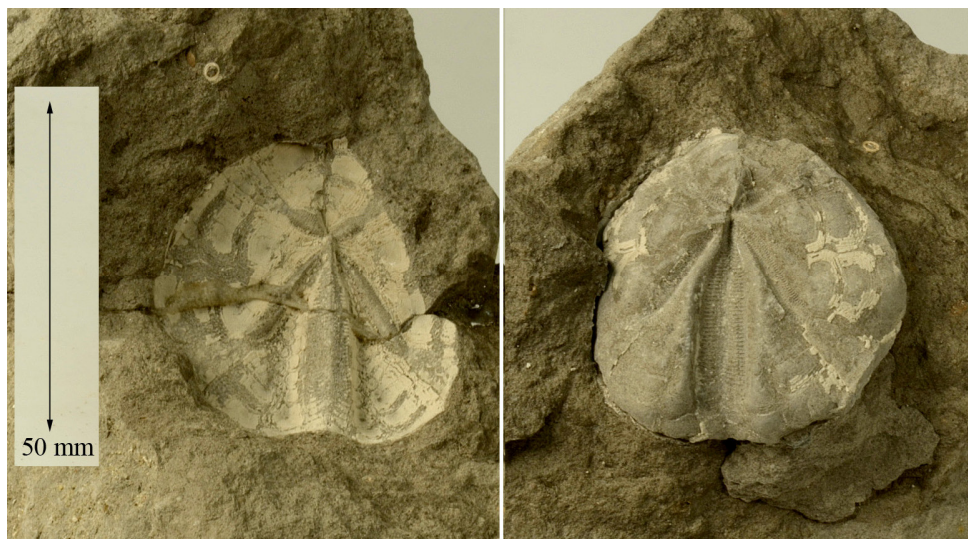

Evaluering af DK 680, et irregulært søpindsvin, *Proraster* sp. fra Selandien

Finder: M.H.

Findested: Lindø Terminal ved Munkebo, NØ Fyn. **Aflejring:** Løsblok af Kertemindemergel.

Geologisk alder: Selandien (Mellem Paleocæn), Kalknannofossilzone NP5 (Thomsen 1995).

Fotografier: Sten L. Jakobsen, SNM (Geologisk Museum).

Beskrivelse:

DK 680 er et ca. 5 cm langt og bredt irregulært søpindsvin, som blev blottet ved flækning af en blok Kertemindemergel. Det fremtræder nu som en stenkerne, der sidder fast med sin bundflade i et stykke matrix og det tilhørende aftryk af søpindsvinets overflade i modpladen. I dette aftryk sidder stedvis dårligt bevarede rester af den oprindelige skal. Jeg er gjort bekendt med, at bortpræparering af disse skalstumper er vanskelig eller umulig, men hvis det skulle vise sig muligt, ville man eventuelt kunne observere spor efter de fascioler, som er så vigtige i klassifikationssammenhæng. DK 680 er et søpindsvin af "sømus-typen" dvs en typisk gravende form med udprægede petaloide ambulakralfelter, herunder ikke mindst det forreste (Ambulakralfelt III), som er meget dybt og bredt. Selve skallen er lidt sammenpresset sideværts, og det er gået lidt ud over detaljerne omkring topfeltet, så det ikke er muligt at skelne antallet af genitalporer, men der er antagelig 4 af disse.

Bestemmelse: DK 680 er systematisk set et søpindsvin af orden Spatangoida og familie Schizasteridae. Senest har C. Neumann beskrevet et fund i form af et flintaaftryk fra Sen Danien (Neumann, 2006, p.241-242). Dette søpindsvin bestemmer han til *Proraster desori* (Ødum, 1926). H. Ødum selv (Ødum, 1926) havde oprindeligt nybeskrevet sin form som *Micraster desori*, fra Sen Danien ved Knippelsbro, Kbh. og Purhus, nær Randers. DK 680 stammer fra Kertemindemerglen (Mellem Paleocæn), som er en anelse yngre end både Ødums eksemplarer og Neumanns eksemplar. Det er endnu ikke helt til at sige, om DK 680 vil vise sig at være artsidentisk med *Proraster desori*, derfor vil jeg indtil videre blot benævne den *Proraster* sp.

Bedømmelse:

Nærværende valuar har tidligere fundet et lidt anderledes udseende eksemplar af en ?*Proraster* i en løsblok af det samtidige, men lavere-vand-facies, Lellinge Grønsandskalk ved Klintebjerg (se: SBA-web). Det er nok ikke samme art som DK 680, men selv om det skulle være, udmærker DK 680 ved at være et flot og instruktivt eksemplar og det allerbedste fund fra den lidt dybere facies, som Kertemindemerglen udgør. Fossiliet har stor videnskabelig værdi, og det vil også være en fin udstillingsgenstand. **Jeg anbefaler, at man gør fundet til danekræ**, og foreslår en erstatning på omkring x kr.

Litteratur:

- Heilmann-Clausen, C & Surlyk, F, 2006. Koralrev og lerhav, 181-226. I: Larsen, G (red.): Naturen i Danmark, Geologien. Gyldendal, København.
- Neumann, C, 2006. Seeigel-Raritäten aus dem Geschiebe. Fossilien, 2006/4, 238-244.
- SBA-web. <http://www.geolsba.dk/echinoids/dan/Selandien-1.html>
- Smith, AB & Jeffery, CH, 2000. Maastrichtian and Paleocene Echinoids: A key to world faunas. Special Papers in Palaeontology, 63, The Palaeontological Association, London.
- Smith, AB & Kroh, A (editor), 2011. The Echinoid Directory. World Wide Web electronic publication. <http://www.nhm.ac.uk/research-curation/projects/echinoid-directory> [accessed 25 September 2012]
- Thomsen, E, 1995. Kalk og kridt i den danske undergrund, Aflejringer fra Danien. I: Nielsen, O Bjørslev, (red.): Danmarks Geologi fra Kridt til i dag. Aarhus Geokompender nr.1, 45-59. Geologisk Institut, Aarhus Universitet. ISSN 1396-1578.
- Ødum, H, 1926. Studier over Daniet i Jylland og paa Fyn. Danmarks geologiske Undersøgelse, II Rk., 45. København.

Med venlig hilsen

Aarhus, den 29. september 2012.

Søren Bo Andersen, sba@geo.au.dk
Geologisk konservator emeritus, palæontolog
Institut for Geoscience, Aarhus Universitet